

NIKOLAS SPARKS

Povratak

Prevela
Žermen Filipović

■ Laguna ■

Naslov originala

Nicholas Sparks

THE RETURN

Copyright © 2020 by Willow Holdings, Inc.

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ovo je prozno književno delo. Imena, ličnosti, mesta i događaji plod su piščeve mašte. Svaka sličnost sa stvarnim ličnostima, živima ili mrtvima, događajima i mestima sasvim je slučajna.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Porodici Van Vi
Džefu, Tori, Ani, Odri i Avi*

PROLOG

2019.

Crkva podseća na alpsku kapelu kakva se može naći u planinama kod Salcburga, a unutra vas mami prohladan vazduh. Jer avgust je na Jugu, temperatura je od onih na kojoj se preznojavate, a meni je još gore budući da na sebi imam odelo i kravatu. U svakodnevnom životu načelno ne nosim odela. Neudobna su, a kao lekar sam naučio da je pacijentima prijatnije kad sam obučen ležernije, kao što su obično i oni.

Došao sam na venčanje. Poznajem nevestu sad već više od pet godina, mada nisam siguran da nas ona smatra prijateljima. Premda smo se redovno čuli u prvih godinu dana otkako je otišla iz Nju Berna, naš odnos je od tada bio ograničen na povremene poruke koje je ponekad podsticala ona, a ponekad ja. Imamo, međutim, neporecivu vezu čiji su koreni u događajima što su se desili pre više godina. Ponekad mi je teško da se setim kakav sam čovek bio kad su nam se putevi ukrstili, ali zar to nije normalno? Život nam beskrajno nudi prilike da krenemo u novim pravcima i u tom procesu se razvijamo i menjamo; kad pogledamo unazad, načas vidimo sebe kakvi smo nekad bili i katkad ne možemo da se prepoznamo.

Neke stvari se nisu promenile – moje ime, na primer – ali sada mi je trideset sedam godina i na početku sam nove karijere

o kojoj nikad nisam razmišljao tokom prve tri decenije svog života. Iako sam nekad voleo klavir, taj instrument više ne sviram; odrastao sam u porodici okružen ljubavlju, ali je mnogo vremena prošlo otkako sam video ijednog člana porodice. Postoje razlozi za to, ali o tome ću kasnije.

Danas se jednostavno radujem što sam ovde i što sam stigao na vreme. Moj let iz Baltimora je kasnio, a red u kojem sam čekao da preuzmem iznajmljeni automobil bio je dugačak. Mada nisam stigao poslednji, crkva je bila više nego dopola puna, pa sam mesto našao u trećem redu otpozadi i trudio se da budem neprimećen. Klupe ispred mene bile su pune žena sa šeširima kakve biste očekivali da vidite na konjičkim trkama u Kentakiju – ekstravagantne divote s mašnjama i cvećem kakve bi koze rado pojele. Na taj prizor se smešim podsetivši se da na Jugu uvek ima trenutaka kad je moguće preneti se u svet koji, izgleda, ne postoji nigde drugde.

Dok nastavljam da razgledam okruženje, pogled na cveće me takođe navodi na razmišljanje o pčelama. Pčele su deo mog života otkako pamtim. One su izuzetna i čudesna stvorenja, meni beskrajno zanimljiva. Danas brinem o više od deset košnica – što iziskuje mnogo manje rada nego što mislite – i verujem da pčele vode računa i o meni isto kao što brinu o svima. Bez njih bi ljudski život bio bezmalo nemoguć pošto se za veliki deo čitavog našeg lanca ishrane oslanjamo na pčele.

Postoji nešto neverovatno lepo u tom konceptu, da se život kakav znamo može svesti na nešto tako jednostavno kao što je let pčele s biljke na biljku. To mi nalaže da verujem da je moj hobi važan u celokupnoj slici sveta, a ipak razumem i da me je briga o košnicama takođe dovela ovamo, u ovu crkvu malog grada, daleko od znamenitosti doma. Naravno, moja priča – kao i svaka dobra priča – takođe je priča o događajima i okolnostima i drugim ljudima uključujući dva starca koji su voleli da sede na stolicama za ljuljanje ispred stare prodavnice u Severnoj Karolini. Što je najvažnije, to je priča o dve različite žene iako je jedna u to vreme zapravo bila mlada devojkica.

Prvi primetim da su, kad pričaju svoje priče, drugi skloni da sebe prikažu kao zvezdu. Verovatno ću i sam pasti u istu zamku, ali bih voleo da upozorim da mi gotovo svi događaji i dalje deluju kao slučajni – dok vam pričam, molim vas da ne zaboravite da sebe ne smatram nikakvim junakom.

Što se tiče kraja ove priče, pretpostavljam da ovo venčanje predstavlja izvesnu kodu. Pre pet godina teško bih rekao je li kraj ovih isprepletenih pripovesti srećan, tragičan ili gorko-sladak. A sad? Iskreno govoreći, čak sam i nesigurniji jer sam došao ovamo pitajući se hoće li se priča nekako vijugavo nastaviti tačno tamo gde se prekinula.

Da biste razumeli šta hoću da kažem, moraćete da sa mnom otputujete u prošlost, da posetite svet koji, uprkos svemu što se dogodilo prethodnih godina, deluje kao da je toliko blizu da se može dodirnuti.

POGLAVLJE 1

2014.

Devojku sam prvi put primetio kad je prolazila pored moje kuće dan nakon što sam se uselio. U narednih mesec i po dana video sam je kako nekoliko puta nedeljno, pognute glave i pogrbljenih ramena, prolazi teškim korakom. Dugo se jedno drugom nismo obratili.

Pretpostavljao sam da je tinejdžerka – bilo je nečeg u njenom držanju što je nagoveštavalo da se muči pod dvostrukim bremenom niskog samopouzdanja i ogorčenja svetom – ali sa trideset dve godine, bio sam u dobu kad mi je bilo gotovo nemoguće da to odredim. Osim što sam zapazio njenu dugu smeđu kosu i široko razmaknute oči, jedino što sam o njoj sigurno znao bilo je da živi u kampu za prikolice dalje uz drum i da voli da pešači. Ili, što je verovatnije, da mora da pešači jer nema automobil.

Aprilsko nebo je bilo vedro, temperatura dvadeset i koji stepen, a vetra je bilo tek toliko da se oseti zanosni miris cveća. Dren i azaleje u dvorištu procvetali su skoro preko noći uokvirujući makadamski drum koji je vijugao pored kuće mog dede tik ispred Nju Berna u Severnoj Karolini, kuće koju sam nedavno nasledio.

A ja, Trevor Benson, po struci lekar, rekonvalescent i veteran s invaliditetom, iz kutije sam istresao kuglice naftalina oko prednjeg trema žaleći što mi se jutro ne odvija onako kako sam planirao. Nevolja s obavljanjem kućnih poslova bila je u tome što nikad ne znate tačno kad ćete završiti pošto uvek ima još nešto što treba uraditi... ili da li uopšte вреди popravljati staru kuću.

Kuća – a taj pojam upotrebljavam veoma slobodno – nije izgledala bogzna kako, a i godine su uzele svoj danak. Moj deda ju je sagradio posle povratka iz Drugog svetskog rata, i premda je umeo da napravi nešto što će trajati, nije imao mnogo dara za dizajn. Kuća je bila pravougaona i imala je tremove na prednjem i na stražnjem delu – dve spavaće sobe, kuhinja, dnevna soba i dva kupatila; tavanica od kedra s vremenom je izbledela i postala sivkastosrebrnkasta poput boje dedine kose. Krov je bio zakrpljen, kroz prozore je ulazio vazduh, a kuhinjski pod se nagnuo do te mere da bi tečnost, ako bi se prolila, postajala malena reka koja je tekla do vrata što su vodila na stražnji trem. Sviđa mi se da mislim kako je zato čišćenje lakše padalo mom dedi, koji je živeo sam poslednjih trideset godina svog života.

Imanje je, međutim, bilo posebno. Zauzimalo je površinu od skoro dva i po hektara sa starim, pomalo nakrivljenim ambarom i pčelinjakom – gde je deda vrcao med – i bilo prekriveno naizgled svim mogućim vrstama cvetnih biljaka poznatih čoveku, uključujući detelinu i divlje cveće. Od sada pa do kraja leta imanje će ličiti na vatromet na tlu. Takođe se nalazilo uz rukavac Brajsiz, gde je tamna slankasta voda tekla toliko sporo da se nebo u njoj često odražavalo kao u ogledalu. Pri zalasku sunca rukavac se pretvarao u kakofoniju crvenkastosmeđe, crvene, narandžaste i žute dok su se zraci sunca što su bleđeli polako probijali kroz zavesu dugovlate mahovine što je padala preko grana.

Medonosne pčele su volele to mesto, što je i bila namera mog dede pošto sam prilično siguran da je pčele voleo više nego

ljude. Na imanju je bilo dvadesetak košnica; čitavog života je u slobodno vreme bio pčelar i često sam zapažao da su košnice u boljem stanju od kuće ili ambara. Otkako sam došao ovamo, nekoliko puta sam proverio košnice izdaleka, a mada je bio tek početak sezone, video sam da su kolonije zdrave.

Populacija pčela je brzo rasla kao i uvek u proleće – mogao sam da ih čujem kako zuje ako bih oslušnuo – i ostavio sam ih prepuštene same sebi. Vreme sam uglavnom provodio ponovo dovodeći kuću u stanje podesno za život. Očistio sam ormariće, ostavio nekoliko tegli meda i pobacao sve ostalo – kutiju bajatih krepera, skoro prazne teglice putera od kikirikija i voćnog želea i kesicu sušenih jabuka. Fioke su bile prepune koještarija – nevažjećih kupona, ostataka sveća, magneta, neispravnih olovaka, što je sve otišlo u đubre. Frižider je bio skoro sasvim prazan i začudo čist, bez ubuđale hrane i neprijatnih mirisa koje sam očekivao. Izbacio sam tonu đubreta iz kuće – nameštaj je uglavnom bio star pola veka, a deda je bio pomalo sklon i skupljanju nepotrebnih stvari – a onda sam angažovao raznorazne majstore da obave teže poslove. Tražio sam od preduzimača da jedno kupatilo preuredi; vodoinstalater je popravio kuhinjsku česmu koja je curila; patosi su ishoblovani i obojeni, zidovi okrečeni; i poslednje ali ne i nevažno – promenio sam zadnja vrata. Pukla su blizu dovratka, pa su preko njih zakucane daske. Tada sam, nakon što sam doveo ekipu koja je kuću očistila od vrha do dna, na laptop podesio bežičnu mrežu i odabrao nameštaj za dnevnu i spavaću sobu kao i novi televizor za dnevnu sobu. Stari televizor je imao antenu u obliku zečjih ušiju i bio velik kao sanduk s blagom. Dobrotvorna organizacija je odbila da prihvati dedin polovni nameštaj kao donaciju iako sam tvrdio da se sve to može smatrati antikvitetima, pa je na kraju završio na deponiji.

Tremovi su bili u relativno dobrom stanju, pa sam jutra i večeri uglavnom tu provodio. Otud i zato sam počeo s kuglicama naftalina. Proleće na Jugu ne podrazumeva samo cveće,

medonosne pčele i lepe zalaske sunca, pogotovo kad živite blizu rukavca u oblasti koja liči na divljinu. Pošto je u poslednje vreme bilo toplije nego inače, zmije su se počele buditi iz zimskog sna. Na stražnjem tremu sam opazio jednu veliku kad sam tog jutra izašao da popijem kafu. Nakon što sam se prestravio i na košulju prolio pola kafe, brzo sam se vratio u kuću.

Pojma nisam imao je li zmija otrovna i koje je vrste. Nisam stručnjak za zmije. Ali za razliku od nekih ljudi – mog dede, na primer – nisam želeo ni da je ubijem. Želeo sam samo da bude što dalje od moje kuće i da živi *tamo negde*. Znao sam da su zmije korisne – da ubijaju miševе koje sam noću čuo kako jure u zidovima. Taj me je zvuk izluđivao; iako sam kao dete ovde provodio svako leto, nisam naviknut na život na selu. Uvek sam sebe smatrao za momka koji živi u stanu u gradu, što sam i bio sve do eksplozije koja nije samo raznela čitav moj svet već i mene. Zbog toga sam se i oporavljao, ali kasnije više o tome.

Za sada se, međutim, vratimo na zmiju. Nakon što sam presvukao košulju, kao kroz maglu sam se prisetio da je moj deda upotrebljavao kuglice naftalina da bi odagnao zmije. Bio je uveren da kuglice naftalina imaju magičnu moć da odbiju svakojake napasti – slepe miševе, miševе, insekte i zmije – i kupovao je naftalin na sanduke. Video sam mnoge u ambaru i zaključio da je deda morao nešto znati, pa sam uzeo jednu kutiju i obilno ih razbacao oko kuće, najpre pozadi i duž bočnih strana, a na kraju i ispred kuće.

To je bila prilika kad sam ponovo ugledao devojkę koja ide putem što prolazi pored kuće. Na sebi je imala farmerke i majicu, a kad sam podigao pogled, mora da je osetila da je gledam pošto je pogledala u mom pravcu. Nije se nasmešila ni mahnula; samo je pognula glavu kao da se nada da tako neće biti svesna mog prisustva.

Slegnuo sam ramenima i nastavio da radim, ako se bacanje kuglica naftalina zapravo može smatrati radom. No iz nekog razloga sam razmišljao o kampu za prikolice gde je živila.

Nalazio se na kraju drumu, otprilike kilometar i po dalje. Iz radoznalosti sam, ubrzo pošto sam ovamo stigao, otpešačio tamo. Nastao je nakon što sam poslednji put bio ovde u poseti i pretpostavljam da sam hteo da znam ko su novi susedi. Prvo što sam pomislio kad sam ugledao kamp bilo je da kuća mog dede naspram ovog izgleda kao Tadž Mahal. Šest-sedam prastarih i oronulih prikolica izgledalo je kao da su nasumično pobacane po neasfaltiranoj parceli; u suprotnom uglu su bili ostaci neke prikolice koja se zapalila, pa je ostala samo crna, delimično istopljena ljuštura koja nikad nije uklonjena. Između prikolica visili su konopci za sušenje rublja postavljeni između nakrivljenih motki. Mršavi pilići ključali su po stazi s preprekama u vidu automobila podignutih na klocne i zardalih uređaja izbegavajući samo divljeg pit bula, lancem privezanog za stari bačeni branik. Pas je imao ogromne zube i lajao je tako besomučno na mene da mu je pljuvačka letela sa zapenjenih usta. *Nije dobra kuca*, sećam se da sam pomislio. Zapitao sam se zašto bi iko odlučio da živi na ovakvom mestu, ali opet, već sam znao odgovor. Dok sam se vraćao kući, osetio sam sažaljenje prema stanarima i prekorio sebe što sam snob jer sam znao da sam imao više sreće od mnogih, barem kad je novac posredi.

„Živiš li ovde?“, začuo sam glas.

Podigao sam pogled i ugledao devojkicu. Vratila se i sada je stajala nekoliko metara dalje, očito držeći se na distanci, ali dovoljno blizu da primetim pege na obrazima toliko bleđim da su bili gotovo prozirni. Na rukama sam joj video nekoliko masnica, kao da se udarila o nešto. Nije bila naročito lepa i izgledala je nekako nedovršeno, pa sam opet pomislio da je tinejdžerka. Njen oprezni pogled nagoveštavao je da je spremna da pobjegne ako napravim i najmanji pokret prema njoj.

„Sad živim“, rekao sam osmehnuvši se. „Ali ne znam koliko ću dugo ostati.“

„Starac je umro. Onaj koji je živio ovde. Zvao se Karl.“

„Znam. Bio mi je deda.“

„O.“ Zavukla je ruku u zadnji džep. „Davao mi je med.“

„To liči na njega.“ Nisam bio siguran je li to istina, ali mi se činilo da je ispravno reći takvo nešto.

„Obično je jeo u *Trgovištu*“, rekla je. „Uvek je bio ljubazan.“

Trgovište Sporog Džima bila je jedna od onih trošnih prodavnica sveprisutnih na Jugu i postojala je i pre nego što sam se ja rodio. Deda me je tu dovodio kad god sam bio u poseti. Velika kao garaža za tri automobila, s natkrivenim prednjim tremom, prodavala je sve – od benzina do mleka i jaja, od opreme za ribolovce do živih mamaca i delova za kola. Ispred su se nalazile starinske pumpe za benzin – nije se plaćalo karticama – i roštilj gde se služila sveže spremljena hrana. Sećam se da sam jednom našao kesu punu plastičnih vojnika zaglavljenu između kese slatkiša i kutije udica. Nije bilo nikakvog logičnog objašnjenja ni razloga za robu izloženu na policama i zidovima, ali sam oduvek mislio da je to jedna od najboljih prodavnica svih vremena.

„Radiš li tamo?“

Potvrdno je klimnula glavom, pa pokazala na kutiju u mojoj ruci. „Zašto stavljaš kuglice naftalina oko kuće?“

Pogledao sam kutiju shvativši da sam sasvim zaboravio da mi je u ruci.

„Jutros mi je na tremu bila zmija. Čuo sam da ih kuglice naftalina teraju.“

Napućila je usne, pa uzmakla. „Dobro onda. Samo sam htela da znam da li sada živiš ovde.“

„Usput, zovem se Trevor Benson.“

Na to me je pogledala. Skupljala je hrabrost da postavi očigledno pitanje.

„Šta ti se desilo s licem?“

Znao sam da misli na tanki ožiljak koji mi se protezao od kose do vilice, što mi je učvrstilo utisak da je mlada. Odrasli obično to ne spominju. Pretvaraju se da nisu приметili. „Eksplozija minobacačke granate u Avganistanu. Pre nekoliko godina.“

„O.“ Protrljala je nos nadlanicom. „Je li bolelo?“

„Jeste.“

„O“, ponovila je. „Idem sad.“

„U redu“, rekao sam.

Krenula je opet ka drumu, ali se iznenada ponovo okrenula.

„Od tog nema ništa“, doviknula je.

„Od čega?“

„Od kuglica naftalina. Zmije i ne obraćaju pažnju na naftalin.“

„Znaš to sigurno?“

„To svi znaju.“

Reci to mom dedi, pomislio sam. „Pa šta da radim? Ako ne želim zmije na svom tremu?“

Izgedalo je da razmišlja o odgovoru. „Možda bi trebalo da živiš tamo gde nema zmija.“

Nasmejao sam se. Bila je čudna, izvesno, ali sam shvatio da sam se tada prvi put nasmejao otkako sam se preselio ovamo, a možda i prvi put posle niza meseci.

„Drago mi je što smo se upoznali.“

Gledao sam kako odlazi i iznenadio sam se kad se polako okrenula. „Ja sam Kali“, doviknula je.

„Drago mi je, Kali.“

Kad je najzad nestala s vidika, zaklonjena azalejama, razmišljao sam da li da i dalje stavljam kuglice naftalina. Pojma nisam imao je li bila u pravu ili ne, ali na kraju sam odlučio da prekinem. Želeo sam da popijem limunadu, da sedim na stražnjem tremu i opustim se, ako ni zbog čega drugog a ono zato što mi je psihijatar preporučio da odvojim vreme za opuštanje dok još imam vremena.

Rekao je da će mi to pomoći da odagnam *tamu*.

Moj psihijatar ponekad koristi kitnjaste izraze kao što je *tama* da bi opisao PTSP, poznat takođe kao posttraumatski stresni

poremećaj. Kad sam upitao zašto to čini, objasnio je da je svaki pacijent drugačiji i da je njegov posao da pronade adekvatne reči koje tačno odražavaju raspoloženje i osećanje pacijenta na način koji će pacijenta lagano voditi prema oporavku. Pošto je radio sa mnom, za moj PTSP je upotrebljavao izraze *nemir, problemi, muka, efekat leptira, emocionalna disregulacija, osetljivost okidača* i, naravno, *tama*. To je našim sesijama davalo zanimljiv ton i morao sam priznati da je tama bila podjednako tačan opis mog stanja kao i svaki od navedenih naziva. Dugo posle eksplozije moje raspoloženje *jeste bilo* mračno, crno kao noćni svod bez zvezda i meseca, čak i ako nisam u potpunosti shvatao zašto. U početku sam tvrdoglavo poricao PTSP, ali opet, oduvek sam bio tvrdoglav.

Sasvim otvoreno govoreći, moj gnev, depresija i nesаница meni su u to vreme bili savršeno smisleni. Kad god sam se pogledao u ogledalo, podsetio bih se šta se dogodilo na kanda-harskom aerodromu 9. septembra 2011, kad je raketa, čiji je cilj bila bolnica u kojoj sam radio, pala blizu ulaza svega nekoliko sekundi nakon što sam izašao iz zgrade. Ima malo ironije u mom izboru reči pošto pogled u ogledalo nije isti kao nekad. Zaslepljeno mi je desno oko, što znači da nemam dubinski vid. Gledanje sopstvenog odraza podseća pomalo na posmatranje ribe koja pliva na skrinsejveru starih računara – skoro da je realno, ali ne sasvim – i čak i da mogu da prevaziđem to, moje druge povrede vide se jasno kao usamljena zastavica zabodena na vrh Mont Everesta. Već sam spomenuo ožiljak na licu, ali šrapnel mi je na trupu ostavio kraterе kao na Mesecu. Mali i domali prst leve ruke su mi otkinuti – što je pogotovo žalosno jer sam levak – a izgubio sam i levo uho. Verovali ili ne, to je povreda koja mi je najviše smetala kad je posredi moj izgled. Ljudska glava ne izgleda prirodno bez uha. Izgledao sam neobično nakrivljeno i do tog trenutka nisam nikad istinski cenio sopstvene uši. U retkim prilikama sam razmišljao o svojim ušima i uvek je to bilo u kontekstu sluha. Ali pokušajte da nosite

naočari za sunce kad imate samo jedno uho i shvatićete zašto sam taj gubitak doživljavao tako strašno.

Još nisam spomenuo povrede kičme, što je podrazumevalo da moram ponovo da naučim da hodam, i glavobolje koje sam imao mesecima; od svega toga postao sam fizička olupina. Ali su me sredili dobri lekari u bolnici *Volter Rid*. Dobro, skoro sasvim. Čim sam opet mogao da se uspravim, brigu o meni preuzela je moja stara škola *Džons Hopkins*, gde su obavljene kozmetičke operacije. Sada imam veštačko uho – urađeno toliko dobro da čak i ja jedva mogu reći da nije pravo – i moje oko izgleda normalno iako je potpuno beskorisno. Nisu mogli da urade mnogo za prste – koji su tada već nadubрили avganistansko tle – ali plastični hirurg je uspeo da ožiljak na mom licu svede na tanku belu liniju kako to sad izgleda. Uočljiv je, ali ne izgleda tako da bi dečica vrištala kad me vide. Dopada mi se da sebi kažem da sam tako zanimljiviji, da ispod površine prefinjenog i šarmantnog čoveka pred vama stoji snažan i hrabar čovek koji je doživio i preživio stvarnu opasnost. Ili tako nekako.

Ipak, pored mog tela, u vazduh je odleteo čitav moj život uključujući i moju karijeru. Nisam znao šta da radim sa sobom i svojom budućnošću; nisam znao kako da se nosim sa sećanjima na eksploziju, s nesanicom, sa gnevom koji bi planuo zbog najmanje sitnice, sa svim ostalim ludim simptomima sa kojima je povezan PTSP. Moje stanje je bivalo sve gore dok nisam stigao do dna – pomislite na četvorodnevno pijančenje posle kojeg sam se budio u sopstvenoj bljuvotini – i napokon sam shvatio da mi treba pomoć. Pronašao sam psihijatra koji se zove Erik Bouen, stručnjaka za KBT i DBT, to jest za kognitivnu i dijalektičku bihejvioralnu terapiju. U suštini se i KBT i DBT usredsređuju na *ponašanja* kao način da se pomogne kontrolisanje ili upravljanje onim što mislite ili osećate. Ako se osećate iskorišćeno, prisilite se da stojite uspravno; ako se osećate obrvani složenim zadatkom, pokušajte da taj osećaj

ublažite jednostavnim zadacima koje *možete* da uradite, napravite prvi lak korak, a zatim uradite sledeći jednostavan zadatak.

Treba mnogo rada da se ponašanje preinači – i obe terapije imaju mnogo drugih aspekata – međutim, polako ali sigurno počeo sam da se popravljam. Uz to su stigle i misli o budućnosti. Doktor Bouen i ja smo razgovarali o raznim mogućnostima, ali sam na kraju shvatio da mi nedostaje bavljenje medicinom. Obratio sam se bolnici *Džons Hopkins* i prijavio se za drugu specijalizaciju. Ovog puta iz psihijatrije. Mislim da je Bouenu to laskalo. Da skratim priču, povukao sam veze – možda zato što sam ranije bio tu, možda zato što sam bio veteran invalid – i izuzeci su odobreni. Primljen sam kao specijalizant iz psihijatrije i trebalo je da počnem u julu. Nedugo nakon što sam primio povoljnu obavest iz bolnice *Džons Hopkins*, saznao sam da je moj deda imao moždani udar. Dogodilo se to u Izliju u Južnoj Karolini; nikad ga nisam čuo da je spomenuo taj grad. Rečeno mi je da hitno dođem u bolnicu jer mu nije ostalo mnogo vremena.

Nisam mogao da dokučim zašto je bio tamo. Koliko sam znao, godinama nije odlazio iz Nju Berna. Kad sam stigao i pronašao ga u bolnici, jedva je mogao da govori; uspevao je samo da procedi po koju reč. Čak je i njih bilo teško razumeti. Rekao mi je neke čudne stvari, stvari koje su me povredile iako nisu imale smisla, ali nisam mogao da se otremem osećanja da je pokušavao da mi saopšti nešto važno pre no što je na kraju preminuo.

Budući da sam bio jedini preostali rođak, bila mi je dužnost da organizujem sahranu. Bio sam siguran da je želeo da se sahrani u Nju Bernu. Prevezao sam ga u njegov rodni grad, organizovao malu službu pored groba, kojoj je prisustvovalo više ljudi nego što sam pretpostavljao da će biti, i provodio mnogo vremena u njegovoj kući, tumarao po imanju i borio se s tugom i grižom savesti. Pošto su moji roditelji bili toliko zauzeti svojim životima, skoro sva leta sam provodio odrastajući u Nju Bernu, a deda mi je nedostajao toliko da sam bol

osećao kao fizički stisak. Bio je duhovit, bio je mudar i dobar, i pored njega sam se uvek osećao stariji i pametniji nego što sam zapravo bio. Kad sam imao osam godina, dozvolio mi je da povučem dim iz njegove lule od kukuruznog klipa; naučio me je da mušičarim i puštao me da mu pomažem kad god je popravljao motor. Naučio me je svemu o pčelama i pčelarstvu, a kad sam bio tinejdžer, jednog dana mi je rekao da ću sresti ženu koja će mi zauvek promeniti život. Kad sam pitao kako ću znati da sam sreo onu pravu, namignuo mi je i rekao mi da bi mi, ako ne budem siguran, bilo bolje da nastavim da tražim.

Nekako, uz sve što se događalo posle Kandahara, poslednjih nekoliko godina nisam imao vremena da ga posetim. Znam da se brinuo za moje zdravlje, ali nisam želeo da s njim podelim demone s kojima sam se borio. Dođavola, bilo mi je dovoljno teško da o svom životu govorim s doktorom Bouenom, a premda sam znao da me deda ne bi osuđivao, bilo mi je lakše da se držim na distanci. Skrhalo me je to što je otišao pre no što sam imao priliku da se ponovo istinski povežem s njim. Povrh svega toga, mesni advokat me je pozvao odmah nakon sahrane da mi saopšti da sam nasledio dedino imanje, pa sam tako postao vlasnik upravo onog doma u kojem sam kao dete provodio tolika leta presudna za moj razvoj. U sedmicama koje su usledile posle sahrane proveo sam mnogo vremena razmišljajući o svim rečima koje nisam izgovorio čoveku koji me je bezuslovno voleo.

U mislima sam se neprestano vraćao na čudne stvari koje mi je deda rekao na samrti i pitao sam se zašto je uopšte i išao u Izli u Južnoj Karolini. Da li se to ticalo pčela? Je li posetio starog prijatelja? Išao na sastanak s nekom ženom? Pitanja su me izjedala. Razgovarao sam s doktorom Bouenom o tome i predložio je da pokušam da pronađem odgovore. Praznici su prošli neprimetno, a s dolaskom nove godine angažovao sam agenta da proda moj stan misleći da će za prodaju biti potrebno nekoliko meseci. Ali gle, dobio sam ponudu za nekoliko dana

i potpisao ugovor u februaru. Pošto ću se uskoro zbog specijalizacije preseliti u Baltimor, nije imalo smisla da privremeno iznajmljujem stan. Setio sam se dedine kuće u Nju Bernu i pomislio: zašto da ne?

Mogao sam da odem iz Pensakole, možda da staru kuću priprelim za prodaju. Ako budem imao sreće, možda ću čak dokučiti i zašto je deda išao u Izli, i šta je, za boga miloga, pokušavao da mi kaže.

I tako sam se obreo razbacujući kuglice naftalina oko nje-gove trošne stare kućice.

Zapravo nisam popio limunadu na stražnjem tremu. Tako je moj deda nazivao pivo, a kad sam bio mali, jedno od najvećih uzbuđenja u mom mladom životu bilo je da mu iz frižidera donesem limunadu. Začudo, uvek je bila u bocama na kojima je pisalo badvajzer.

Meni je draži jingling iz najstarije američke pivare. Kad sam pohađao Pomorsku akademiju, stariji student Rej Kovalski mi je otkrio to pivo. Bio je iz Potsvila, iz Pensilvanije – sedišta pivare *Jingling* – i uverio me je da nema boljeg piva. Zanimljivo, Rejov otac je bio rudar u rudniku uglja, a poslednje što sam čuo je da Rej služi na nuklearnoj podmornici *USS Havaji*. Pretpostavljam da je od oca naučio da su, kad radiš, sunčeva svetlost i svež vazduh precenjeni.

Pitam se šta bi moji mama i tata mislili o životu koji sada vodim. Na kraju krajeva, nisam radio više od dve godine. Siguran sam da bi moj tata bio užasnut; bio je otac koji bi mi održao lekciju ako bih na ispitu dobio pet minus i bio je razočaran kad sam odabrao Pomorsku akademiju, a ne Džordžtaun gde je on studirao ili Jejl gde je završio prava. Budio se svakog dana u pet ujutro, uz kafu čitao i *Vašington post* i *Njujork tajms*, a zatim bi

odlazio u Vašington, gde je radio kao lobista za svaku kompaniju ili industrijsku grupu koja bi ga angažovala. Britkog uma, agresivan pregovarač, živeo je da sklopi posao i mogao je da citira ogromne delove poreskog zakona napamet. Bio je jedan od šestorice partnera koji su nadgledali više od dvesta advokata, a njegovi zidovi su bili ukrašeni fotografijama na kojima je bio s trojicom predsednika, pet-šest senatora i bezbroj kongresmena.

Moj tata nije naprosto radio; njemu je hobi bio posao. U kancelariji je provodio sedamdeset sati nedeljno, a za vikend bi s klijentima i političarima igrao golf. Jednom mesečno je priređivao koktel-zabavu u našoj kući gde je dolazilo još više klijenata i političara. Uveče bi se povlačio u svoju kancelariju, gde je uvek imao da obavi neki neodložan telefonski razgovor, da napiše izveštaj, da napravi plan. Pomisao da radnim danom sedne na trem i popije pivo usred popodneva njemu bi bila apsurdna, nešto što možda radi nekakav zabušant, ali jedan *Benson* nikad. U očima moga oca nije postojalo ništa gore do da neko bude zabušant.

Iako nije bio brižan roditelj, nije bio loš otac. Da budem pošten, ni moja majka nije baš mesila kolačiće i išla na roditeljske sastanke. Neurohirurg, školovana u bolnici *Džons Hopkins*, često je bila dežurna i bila je ravna mom ocu po svom žaru i strasti prema poslu. Moj deda je uvek govorio da se takva rodila, poričući poreklo iz malog grada i činjenicu da joj ni otac ni majka nisu završili koledž. Ali nikad nisam sumnjao u njenu niti u očevu ljubav prema meni čak i ako smo svako veče jeli hranu donetu iz restorana i premda sam kao tinejdžer češće prisustvovao koktel-zabavama nego porodičnim izletima.

Bilo kako bilo, moja porodica nije bila nimalo neobična za Aleksandriju. Svi su u mojoj elitnoj privatnoj školi imali moćne i uspešne roditelje i kultura izvrsnosti i poslovnog uspeha prenosila se na njihovu decu. Odlične ocene bile su pravilo, ali čak ni to nije bilo dovoljno. Od dece se takođe očekivalo da se istaknu u sportu, muzici ili u obe te oblasti, kao i da budu

omiljeni. Priznaću da su me uvukli u sve to; kad sam krenuo u srednju školu, osećao sam potrebu da budem... *baš kao oni*. Izlazio sam s popularnim devojkama, završio kao drugi u generaciji, bio sam među najboljim fudbalerima i u nižim i u višim razredima, i dobro sam svirao klavir. U Pomorskoj akademiji sam sve četiri godine bio u fudbalskoj ekipi, diplomirao sam hemiju i matematiku i na prijemnom za medicinski fakultet pokazao se dovoljno dobro da budem primljen na Univerzitet *Džons Hopkins*, na šta je moja majka bila ponosna.

Nažalost, moji roditelji nisu dočekali da vide kako primam diplomu. Nesreća je nešto o čemu ne volim da razmišljam niti da drugima pričam šta se dogodilo. Ljudi uglavnom ne znaju šta da kažu, razgovor zamre, i obično se potom osećam još gore nego da o njima ništa nisam ni rekao.

A opet, ponekad se pitam da li tu priču naprosto nisam ispričao pravoj osobi i postoji li takva osoba tamo negde. Neko bi trebalo da saoseća, zar ne? Ono što mogu da kažem, međutim, jeste da sam prihvatio činjenicu da se život nikad ne odvija onako kako očekujemo.

POGLAVLJE 2

Znam šta biste mogli da pomislite. Kako čovek koji poslednje dve i po godine sebe u mentalnom i emotivnom pogledu smatra izgubljenim slučajem može uopšte i da pomisli da postane psihijatar? Kako mogu ikome da pomognem ako sam jedva shvatio i sopstveni život?

Pitanja su na mestu. A što se tiče odgovora... dođavola, ne znam. Možda nikad neću moći da pomognem nekom. Ali znao sam da su mi mogućnosti donekle ograničene. Otpalo je sve što se ticalo hirurgije – s obzirom na delimično slepilo i izgubljene prste i sve skupa – a nije me zanimala ni porodična praksa ni interna medicina.

Lagao bih kad bih rekao da mi hirurgija ne nedostaje. Nedostaje mi onaj osećaj čistoće posle hirurškog pranja ruku, zvuk rukavica kad ih navučem; voleo sam da nameštam kosti, ligamente, tetive i osećao sam da uvek tačno znam šta radim. U Kandaharu je bio jedan dvanaestogodišnji dečak kome je čašica kolena smrskana kad je dve-tri godine ranije pao s krova, a lokalni lekari su toliko loše izvršili operaciju da je jedva mogao da hoda. Morao sam da mu potpuno obnovim koleno i šest meseci kasnije, kad je došao na kontrolu, trčao je prema

meni. Voleo sam taj osećaj – svest da sam mu pomogao, da sam mu omogućio da vodi normalan život – i pitao sam se da li će mi psihijatrija ikad pružiti to isto zadovoljstvo.

Jer ko ikad zaista ozdravi kad je posredi mentalno ili emocionalno zdravlje? Život se menja iz korena, donosi preokrete, a nade i snovi se menjaju kako ljudi ulaze u različite faze života. Juče me je preko *Skajpa* – razgovaramo svakog ponedeljka – doktor Bouen podsetio da smo svi mi zapravo neprestani radovi u toku.

Razmišljao sam o svemu ovome kad sam kasnije uveče stajao pored roštilja dok je u pozadini svirao radio. Sunce je zalazilo osvetljujući nebo, na kojem su se smenjivale boje dok sam okretao ramstek koji sam kupio kod seoskog kasapina na drugom kraju grada. U kuhinji sam već pripremio salatu i pečeni krompir, ali ako mislite da sam nekakav kuvar, nisam. Ukus mi je jednostavan i umem pristojno da spremim meso na roštilju, ali to je sve. Otkako sam se preselio u Nju Bern, potpaljivao sam dedin stari roštilj tri-četiri puta nedeljno i gledao kako se ugalj pali. Tada bih osetio nostalgiju za svim onim letima mog detinjstva kad smo deda i ja gotovo svakodnevno pripremali večeru na roštilju.

Kad je odrezak bio gotov, stavio sam ga na tanjir i seo za sto na stražnjem tremu. Tada se već smračilo, iz kuće su sijala svetla, a mesečina je obasjavala mirnu vodu rukavca Brajsiz. Odrezak je bio savršen, ali mi se krompir malo ohladio. Mogao sam da ga podgrejem u mikrotalasnoj pećnici, ali u kuhinji nije postojala mikrotalasna. Iako sam sredio kuću tako da se u njoj sada moglo živeti, još nisam odlučio da li ću renovirati kuhinju, menjati krov, popraviti prozore ili čak i nagib poda u kuhinji. Ako prodam imanje, pretpostavlja sam da će taj ko ga bude kupio srušiti staru kuću kako bi izgradio novu po svojoj želji. Čovek nije morao da bude genije za nekretnine da shvati da je vrednost imanja u zemlji, a ne u građevini.

Kad sam završio večeru, odneo sam tanjir u kuhinju i spustio ga u sudoperu. Otvorio sam bocu piva i vratio se na trem

da malo čitam. Imao sam brdo psihijatrijskih knjiga i udžbenika, koje sam želeo da pregledam pre no što se preselim u Baltimor, a bavili su se raznim temama, od psihofarmacije do prednosti i nedostataka vezanih za hipnozu. Što sam više čitao, to sam više osećao da moram da učim. Morao sam da priznam da odavno nisam učio; ponekad sam se osećao kao stari pas pred kojim su novi trikovi. Kad sam to rekao doktoru Bouenu, rekao mi je ukratko da prestanem da kukam. Ili sam barem ja to tako shvatio.

Seo sam u stolicu za ljuljanje, upalio svetiljku i tek počeo da čitam kad sam pomislio da čujem glas koji doziva iza ugla kuće. Ugasio sam radio, malo sačekao i ponovo čuo zvuk.

„Ima li koga?“

Ustavši sa stolice, dohvatio sam pivo i pomerio se ka ogradi trema. Vireći u mrak, odazvao sam se. „Ko je tamo?“

Trenutak kasnije na svetlo je izašla žena u uniformi. Da budem precizan, u uniformi zamenika šerifa. Prizor me je zbunio. Moje iskustvo s policijom do tog trenutka bilo je ograničeno na saobraćajne policajce – dvojica su me zaustavila jer sam kao mlad prekoračio dozvoljenu brzinu. Iako sam se izvinio i bio učtiv, ipak mi je svaki od njih napisao kaznu i od tada se unervozim kad vidim policiju. Čak i kad nisam uradio ništa loše.

Nisam rekao ništa; bio sam prezauzet pokušajem da dokučim zašto mi dolazi zamenik šerifa, a drugim delom mozga sam prihvatao činjenicu da je uniformisani policajac žena. Nazovite me seksistom, ali nisam imao posla s mnogo žena u policiji, pogotovo ne u ovom kraju.

„Izvinite što sam došla s boka kuće“, rekla je najzad. „Kucala sam, ali me valjda niste čuli.“ Držala se ljubazno, ali profesionalno. „Ja sam iz šerifove službe.“

„Izvolite?“

Bacila je pogled na roštilj, pa opet na mene. „Nadam se da vam ne prekidam večeru.“

„Ne.“ Odmahnuo sam glavom. „Upravo sam završio.“

„O, dobro. I još jednom izvinite što upadam, gospodine...“

„Benson“, rekao sam. „Trevor Benson.“

„Došla sam samo da pitam da li zakonito boravite na ovom imanju.“

Potvrdno sam klimnuo glavom, pomalo iznenađen njenim izborom reči. „Rekao bih da boravim zakonito. Nekad je pripadalo mom dedi, ali je preminuo i ostavio ga meni.“

„Mislite na Karla?“

„Poznavali ste ga?“

„Malo. Moje saučešće. Bio je dobar čovek.“

„Da, bio je. Izvinite, ali nisam čuo vaše ime.“

„Masterson“, kazala je. „Natali Masterson.“ Začutala je i imao sam osećaj da me proučava. „Rekli ste da vam je Karl bio deda?“

„Po majci.“

„Mislim da vas je spominjao. Vi ste hirurg, zar ne? U Mornarici?“

„Bio sam, ali više nisam.“ Oklevao sam. „Izvinite... još uvek mi nije sasvim jasno zašto ste došli.“

„O.“ Pokazala je na kuću. „Završavala sam smenu, ali sam bila u kraju i kad sam videla upaljena svetla, pomislila sam da proverim.“

„Zar mi nije dozvoljeno da upalim svetlo?“

„Ne, nije to.“ Nasmešila se. „Očigledno je sve u redu i nije trebalo da vas uznemiravam. Ali pre nekoliko meseci, nakon što je vaš deda umro, bilo je prijava da su u kući upaljena svetla. Znala sam da bi trebalo da kuća bude prazna, pa sam svratila da proverim. I mada nisam mogla da budem sigurna, imala sam utisak da je neko *boravio* ovde. Nije bilo nikakve štete izuzev na stražnjim vratima, ali u spoju sa svetlima viđenim u prozorima, smatrala sam da treba da držim kuću na oku. Stoga sam tu i tamo svračala samo da proverim da ovde nije niko ko ne treba

da bude. Lutalice ili skvoteri, tinejdžeri koji ovde prave zabave, narkomani koji ovde imaju laboratoriju za met. Šta god.“

„Ima li ovde mnogo toga?“

„Ne više nego na drugim mestima, rekla bih. Ali dovoljno da mi imamo posla.“

„Samo da znate, ja se ne drogiram.“

Pokazala je na bocu u mojoj ruci. „Alkohol je droga.“

„Čak i pivo?“

Kad se nasmešila, pretpostavio sam da je nekoliko godina mlađa od mene; plava kosa joj je bila skupljena u neurednu punđu, a oči su joj bile toliko voda-plave da su se mogle flaširati i prodavati kao osvežavajuća vodica za usta. Da je bila privlačna, nije bilo zбора, a što je još bolje, nije nosila burmu.

„Bez komentara“, rekla je najzad.

„Da li biste želeli da uđete i pogledate kuću?“

„Ne, u redu je. Drago mi je samo što više ne moram da brinem. Karl mi je bio drag. Kad god je prodavao med na pijaci, popričali bismo.“

Setio sam se kako sam, kad sam bio u poseti, svake subote s dedom sedeo za tezgom pored drumа, ali nisam se sećao pijace. A opet, u Nju Bernu je sada bilo mnogo više svega nego u prošlosti – restorana, prodavnica, poslovnih zgrada – iako je i dalje u suštini bio mali grad. Aleksandrija, koja je bila tek predgrađe u oblasti Vašingtona i to jedno od mnogih, imala je pet-šest puta brojnije stanovništvo. Čak i tamo bi se, pretpostavljam, okretali za Natali Masterson.

„Šta mi možete reći o mogućem skvoteru?“, upitao sam.

Nisam zapravo mario za skvotera, ali nekako nisam želeo ni da Natali ode.

„Ne mnogo više od onog što sam vam rekla“, odgovorila je.

„Da li biste mogli da dođete ovamo?“, zamolio sam pokazujući na svoje uho. „Da vas bolje čujem? Doživeo sam minobacački napad u Avganistanu.“

Usput budi rečeno, sasvim dobro sam je čuo; unutrašnje uho mi nije oštećeno u eksploziji iako mi je ušna školjka otrgnuta s glave. Naprosto umem kad treba da zaigram i na kartu sažaljenja. Povukao sam se u stolicu za ljujanje nadajući se da se neće zapitati zašto sam je svega nekoliko trenutaka ranije čuo sasvim dobro. Na svetlosti trema video sam da zagleda moj ožiljak, a onda se penje uz stepenice. Kad je stigla do druge stolice za ljujanje, okrenula ju je prema meni, ali i povukla unazad.

„Hvala vam“, rekao sam.

Osmehnula se, ne preterano srdačno, ali dovoljno da shvatim da zaista sumnja u moj sluh i još uvek razmišlja da li da ostane. Osmeh je bio dovoljno širok da se primete njeni beli i savršeno pravilni zubi.

„Kao što sam rekla...“

„Je li vam udobno?“, upitao sam. „Mogu li vam ponuditi neko piće?“

„Dobro mi je, hvala. Na dužnosti sam, gospodine Bensone.“

„Zovite me Trevor. I molim vas – počnite iz početka.“

Uzdahnula je i mogao sam se zakleti da je načas i zakolutala očima.

„Prošlog novembra, nakon što je Karl preminuo, imali smo niz oluja praćenih grmljavinom. Mnogo munja, a u kampu za prikolice, dole niz drum, jedna prikolica se zapalila. Vatrogasci su došli, kao i ja, i nedugo pošto je vatra ugašena, neki od momaka je spomenuo da voli da ide u lov s druge strane rukavca. Bio je to samo neobavezan razgovor, znate?“

Klimnuo sam glavom sećajući se spaljene ljuštore koju sam primetio prve nedelje svog boravka.

„Bilo kako bilo, slučajno sam ga srela dve sedmice kasnije i spomenuo je da je video svetla u kući vašeg dede, ne jednom već dva-tri puta. Kao da je neko sveću pronosio pored prozora. Bio je daleko i pitala sam se da to nije bio plod njegove mašte, ali pošto se to i dalje dešavalo i znao je da je Karl umro, smatrao je da treba da to spomene.“

„Kad se to događalo?“

„Prošlog decembra, možda sredinom meseca? Nedelju-dve bilo je veoma hladno, pa me ne bi iznenadilo da je neko provalio u kuću samo da bi se zgrejao. Sledeći put kad sam bila u kraju, svratila sam i videla da su stražnja vrata razbijena i da je kvaka skoro otpala. Ušla sam u kuću, na brzinu pregledala, ali nikog nije bilo. Osim polomljenih vrata, nisam našla dokaz da je neko bio unutra. Nije bilo đubreta, kreveti su bili namešteni, koliko sam mogla da vidim, ništa nije nedostajalo. Ali...“

Zastala je mršteći se dok se prisećala. Otpio sam gutljaj piva čekajući da nastavi.

„Na kuhinjskom pultu su bile dve upotrebljene sveće s pocrnelim fitiljima, kao i poluprazna kutija sveća. Takođe sam primetila da je prašina obrisana s kuhinjskog stola, kao da je neko tu jeo. I izgledalo je da je neko koristio jedan ležaj u dnevnoj sobi jer je na susednom stočiću površina bila delom raščišćena i to je u dnevnoj sobi bio jedini komad nameštaja na kojem nije bilo prašine. Nije bilo ničeg što bih mogla dokazati, ali sam za svaki slučaj pronašla neke daske u ambaru i zakucala ih preko stražnjih vrata.“

„Hvala vam za to“, rekao sam.

Iako je klimnula glavom, video sam da je i dalje nešto u tom sećanju muči. Nastavila je. „Jeste li slučajno primetili da nešto nedostaje kad ste se uselili?“

Razmislio sam, pa odmahnuo glavom. „Ne, ne bih mogao reći. Izuzev na sahrani u oktobru, ovde nisam bio nekoliko godina. A i te sedmice se sećam kao kroz maglu.“

„Jesu li tada stražnja vrata bila ispravna?“

„Ušao sam na glavni ulaz, ali siguran sam da sam proverio sve brave pre nego što sam otišao. Mislim da bih primetio da su stražnja vrata bila oštećena. Znam da sam vreme provodio na stražnjem tremu.“

„Kad ste se uselili?“

„Krajem februara.“

Razmišljala je i bacila pogled na zadnja vrata.

„Mislite da je neko zaista provalio, zar ne?“, upitao sam najzad.

„Ne znam“, priznala je. „Obično, kad se takvo nešto dogodi, ima polomljenih stvari i razbacanog đubreta. Boce, ambalaža od hrane, otpaci. I lutilice obično ne nameste krevet pre no što odu.“ Lupkala je prstima po stolici za ljuljanje. „Jeste li sigurni da ništa nije nedostajalo? Puške? Električni aparati? Je li vaš deda imao gotovinu u kući?“

„Moj deda nije imao mnogo ni električnih aparata ni gotovine koliko znam. A njegova puška je bila u ormanu kad sam se uselio. Usput, još je tamo. To je mala sačmarica kojom se teraju štetočine.“

„To je još čudnije jer obično najpre ukradu oružje.“

„Šta mislite o tome?“

„Ne znam“, rekla je. „Ili niko nije bio tu ili vas je posetila najurednija i najpoštenija lutilica u istoriji.“

„Treba li da brinem?“

„Jeste li videli ili čuli da se neko šunja po imanju otkako ste se uselili?“

„Ne. A ja sam često budan noću.“

„Nesаница?“

„Donekle. Ali ide nabolje.“

„Dobro“, rekla je ne dodavši više ništa. Pogladila je pantalone. „No dovoljno sam vam vremena oduzela. To je sve što vam zaista mogu reći.“

„Hvala vam što ste svratili i ispričali mi sve ovo. I što ste popravili vrata.“

„Nisam ih baš popravila.“

„Završilo je posao“, rekao sam. „Daske su još bile zakucane kad sam stigao. Koliko vam još traje smena?“

Pogledala je na sat. „Verovali ili ne, upravo se završava.“

„Jeste li sigurni da vas ne mogu poslužiti pićem?“

„Mislim da to ne bi bila dobra ideja. Još uvek treba da se odvezem kući.“

„Pošteno“, rekao sam, „ali pre no što odete – a pošto više ne radite, a ja sam nov u gradu – recite mi šta treba da znam o današnjem Nju Bernu. Odavno nisam bio ovde.“

Zastala je izvijajući obrvu. „Zašto bih to radila?“

„Zar ne treba da štitite i služite? Mislite o ovome kao o službi. Kao o popravci mojih vrata.“ Uputio sam joj jedan od svojih najšarmantnijih osmeha.

„Mislim da mi u opisu posla ne stoji komitet za dobrodošlicu“, rekla je ravnodušno.

Možda ne, pomislio sam, ali još nisi otišla.

„U redu“, kazao sam. „Recite mi šta vas je navelo da postanete šerif.“

Na to pitanje me je pogledala. Možda zapravo prvi put, pa sam opet bio zatečen bojom njenih očiju. Izgledale su kao voda Kariba na fotografijama skupog časopisa za putovanja.

„Ja nisam šerif. Na taj položaj se dolazi na izborima. Ja sam zamenik.“

„Izbegavate li moje pitanje?“

„Pitam se zašto želite da znate.“

„Radoznao sam. A pošto ste mi pomogli, osećam da treba da znam makar malo o osobi koja mi je pomogla.“

„Zašto imam utisak da imate zadnje namere?“

Zato što nisi samo lepa već i očigledno pametna, pomislio sam. Slegnuo sam ramenima, pretvarajući se da sam nedužan.

Proučavala me je pre no što je napokon odgovorila. „Zašto mi najpre ne biste vi rekli nešto o sebi.“

„U redu. Pitajte.“

„Pretpostavljam da je eksplozija minobacačke granate razlog što više niste ni u Mornarici niti ste lekar?“

„Da“, kazao sam. „Pogođen sam baš kad sam izlazio iz bolnice gde sam radio. Tome ko je gađao osmehnula se sreća. Meni baš i nije. Prilično teške povrede. Na kraju me je Mornarica proglasila nesposobnim i otpustila.“

„Maler.“

„Jeste bio“, priznao sam.

„A u Nju Bernu ste zato što...?“

„To je samo privremeni boravak“, rekao sam. „Ovog leta se selim u Baltimor. Počinjem novu specijalizaciju iz psihijatrije.“

„Zaista?“, upitala je.

„Nešto nije u redu s psihijatrijom?“

„Ne, ne. Samo nisam očekivala da ćete to reći.“

„Umem dobro da slušam.“

„Nije to“, rekla je. „Sigurna sam da umete. Ali zašto psihijatrija?“

„Želim da radim s veteranima koji imaju PTSP“, kazao sam. „Mislim da danas postoji potreba za tim, pogotovo kod vojnika i pomoraca koji odlaze četiri ili pet puta. Kao što sam spomenuo, sve to čovek zadržava u sebi kad se vrati.“

Izgledalo je da pokušava da me pročita. „Da li se to dogodilo i vama?“

„Jeste.“

Oklevala je i imao sam osećaj da me i dalje zaista vidi. „Je li bilo loše?“

„Ne pitajte“, rekao sam. „Strašno. Još uvek je, povremeno. Ali to je verovatno priča za neku drugu priliku.“

„Pošteno“, rekla je. „Ali sad kad znam, priznaću da sam pogrešila. To deluje kao tačno ono što treba da uradite. Koliko traje specijalizacija iz psihijatrije?“

„Pet godina.“

„Čula sam da su specijalizacije teške.“

„Ništa teže nego da vas neko vuče kolima po auto-putu.“

Prvi put se nasmejala. „Sigurna sam da će vam dobro ići. Ali se nadam da ćete naći vremena da uživate u našem gradu dok ste ovde. Ovo je lepo mesto za život i ima mnogo dobrih ljudi.“

„Jeste li odrasli u Nju Bernu?“

„Nisam“, odgovorila je. „Odrasla sam u *malom* gradu.“

„Duhovito.“